

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 23.II 1967.

Vijeće: Gabro Badovinac, Zvone Rihtman, prof.dr Vladislav Brajković

Prijevoz cestom - Sklapanje ugovora o prijevozu - Dokazna snaga tovarnog lista u pogledu stranaka koje su sklopile ugovor o prijevozu - Da bi se s tovarnim listom dokazalo postojanje ugovora o prijevozu sklopljenog između pošiljaoca i vozača za kojega pošiljalac tvrdi da je radio u svojstvu podvozača, potrebno je da je pošiljalac potpisao tovarni list

Tužitelj je vozač, a tuženik pošiljalac. Spor se vodi o naplati vozačine. Tuženik se protivi zahtjevu tužbe s navodom da tužitelj sporni prijevoz nije obavio u vlastito ime nego u svojstvu podvozača. Svoju tvrdnju obrazlaže činjenicom da je on sklopio ugovor s jednim drugim auto-poduzećem, a to poduzeće se poslužilo tužiteljem kao svojim podvozačem. Prema tome zaključuje tuženik da tužitelj nema aktivne legitimacije. Tužitelj naprotiv navodi u dokaz da je on u svoje ime načinio tovarni list koji je izdan za sporni prijevoz.

Prvostepeni sud je tuženika obvezao u smislu tužbenog zahtjeva, smatrajući da je dokazano da je tuženik bio sporazuman da tužitelj nastupi u svoje ime kao vozač.

Drugostepeni sud je ukinuo prvostepenu presudu i stvar vratio na ponovno raspravljanje.

U pogledu dokaza tovarnog lista, koji nije potpisao pošiljalac, sud je zauzeo slijedeće stajalište:

Spisu priloženi tovarni listovi, odnosno njihovi prijepisi, nemaju pošiljačeva potpisa, pa stoga i ne daju dovoljan dokaz da je tužitelj sklopio ugovor o prijevozu spornih pošiljki neposredno s tuženim. Da bi se tovarnim listom dokazalo postojanje ugovora o prijevozu, sklopljenog između pošiljaoca i vozača, potrebno je da pošiljalac potpiše tovarni list.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će najprije utvrditi na koji način i kako su sklopljeni ugovori o prijevozu koji su predmet spora, a zatim da li je zaista tužitelj sklopio poseban ugovor o prijevozu s tuženim mimo Poslovnog udruženja, pa će tek nakon utvrdjenja tih činjenica moći donijeti pravilnu odluku.

G.B.

Bilješka.- Ne bismo se mogli složiti sa stajalištem izrečenim u gornjoj presudi. Prema danas usvojenim načelima prava cestovnog prijevoza, koje je došlo do izražaja i u CMR konvenciji, a koju konvenciju naši sudovi primjenjuju i u unutarnjem prijevozu, "tovarni list je dokaz, dok se protivno ne dokaže o sastavljanju ugovora o prijevozu, uvjetima ugovora i preuzimanju robe od strane vozača." (Čl.9 CMR.) Međutim "pomanjkanje, neispravnost ili gubitak tovarnog lista, neće imati utjecaja na postojanje ni valjanost ugovora o prijevozu....." (Čl.4 CMR.) Ovu ispravu potpisuju pošiljalac i vozač. (Čl.5, st.1 CMR.) Najveći dio podataka tovarnog lista, i to prvenstveno onih koji se odnose na robu, unosi pošiljalac. Ako vozač, na pošiljačev zahtjev, unese podatke koje je morao unijeti pošiljalac "smatrat će se, osim ako se ne dokaže protivno, da je to učinio u pošiljačevo ime." (Čl.7, st.2 CMR.) Iz ovoga slijedi upravo obratna pretpostavka od one koja proizlazi iz gornje presude. Međutim, što je još važnije, potpis pošiljačev u tovarnom listu nije uopće bitan za pitanje da li se radi o vozaču ili podvozaču. Pošiljalac svojim potpisom potvrđuje tačnost podataka koje je unio u tovarni list, odnosno dao da se u tu ispravu unesu, a ne potvrđuje s kojom je osobom sklopio ugovor. Drugim riječima tovarni list je prvenstveno isprava o izvršenju, a ne zaključenju ugovora. Konkretno: kad pošiljalac na osnovi prije zaključenog ugovora o prijevozu potpiše tovarni list, svojim potpisom jamči za podatke koje je na temelju sklopljenog ugovora bio dužan u tu ispravu unijeti u okviru izvršenja postojećeg ugovora. Za pitanje o kojem se radi u gornjoj presudi bitan je vozačev potpis. Vozač svojim potpisom tovarnog lista prvenstveno potvrđuje da je primio robu na prijevoz. Kod toga on može raditi u vlastito ime ili u ime drugog vozača. U ovome je, sa stajališta spora o kojem se radi u gornjoj presudi, bitna razlika između vozačevog i pošiljačevog potpisa. Dok pošiljalac potpisuje u vlastito ime, vozač tovarni list može potpisati u svoje ili u tuđe ime. Iz gore citiranog člana 9 CMR-a vozačev potpis u tovarnom listu bez ograde stvara pretpostavku da je tovarni list potpisao u svoje ime. Ova pretpostavka može se oboriti protudokazom tako da se dokaže da su stranke prilikom potpisivanja tovarnog lista zaključile novi ugovor o prijevozu, a nisu izvršavale već postojeći ugovor. U ovom pogledu sud je u gornjoj presudi dao pravilnu uputu nižem sudu, ali bi, temeljem citiranih propisa, situacija bila ista i da je tovarni list potpisao pošiljalac.

B.J.